

BARTHA GUSZTÁV

JELENÉSEK

2. AZON A BIZONYOS HETEDIK NAPON

Szereplők:

Béla

Nagyapu

Babakocsit toló anyuka; szerelmespár; idős házaspár.

A főhősök jóval túl vannak a hatvanas éveiken. Voltaképpen tükörképei lehetnének egymásnak. De míg Nagyapu majd kicsattan az egészségtől, mozgása lendületes, világosszürke öltönye vasalt; Béla kopott fekete színű ruházata gyűrött, mozdulatai nehézkesek, arcbőre sárga. Májbetegségének köszönhetően zsebkendőjével, hol az orrát, hol könnybe lábadó szemét törölgeti.

Szín: sétány kandeláberekkel, támláspaddal.

Időpont: 2013 őszének egyik verőfényes délutánja.

Béla, hátratekingetve, jobbról sietve jön. Hirtelen megtorpan, pihegve belekapaszkodik a lámpavasba.

Béla. *(hátra les).* Na végre! A rossebbe, mégsem! Vágjak át az öreg-tölgy irányába? Áh! A gyalogoshíd, köpésnyire... Egyéb sem hiányzik csak a tülekedés, a bosszúság! A csatornaparti csehó éjfélékig nyitva tart. Én csak tudom! A Nyanyát ma sem fogom körbeudvarolni. Esetleg veszek neki cukorkát, magamnak meg egy pikoló sört. A sör jót tesz a szívnek, állítólag. Még hogy Nagyapu! Nagy papucs *(nevet)*. Ismerem a fajtáját. Ismerem... Előle fussak?! Fityiszt! Ezt neki! *(Hadonászik, fityiszeket mutogatva hátrál, majd lerogyik a padra.)* Meg ezt, meg ezt...

Nagyapu jön jobbról, nagy léptekkel.

Nagyapu. Még azt akarom mondani... Az éjszaka kirámolták a csehót. A hídon túl milicék köröznék.

Béla. Közöm?

Nagyapu (*a pad mellett állva*). Nézz magadra! A híd alatt, Malboro címkés kartondobozokban éjszakázók, melletted, fess úriemberek tűnnének a hekusok szemében.

Béla. Ha kiterítnék, szebb leszek. Ahogy mondják: a halál megszépít. Fizetem az egyházadót, sátoros ünnepeken a perselybe is dobok némi aprót. Szép temetésem lesz.

Nagyapu. Addig is, a Nyanyának cukorkát veszel...

Béla. Neked Margó mama!

Nagyapu. Pohárka sört a Bélának. Nem unalmas?

Béla. A nyugdíjamból nem futja világgörülű utazásra. Tudtad, hogy a koldusok nem lesznek öngyilkosok?!

Nagyapu. De te nem vagy koldus, Béla.

Béla. Csak majdnem. Havi négyszáz hriveny a patika, száz az orvos. Hál' istennek a délutáni séták nem kerülnek semmibe, az a pár pohárka sör meg nem oszt, nem szoroz. Meg hát kinek se ártok vele.

Nagyapu. A májadnak. Főleg, ha hébe-hóba tökre iszod magad.

Béla (*zsebkendőjével a tarkóját törölgeti*). Élvezed, mi? Ne tagadd, olykor sutyiba-mutyiba, te is... Másnaposan végig-végig zongorázol az oldalbordáidon: dó, re, mi, fá...

Nagyapu. Magadból ítélsz.

Béla. Nem vagyok köteles vélekedni, nyugdíjas vagyok. Maximum, a választásokon az erősebb kutyára szavazok, persze csak akkor, ha löknek érte némi pénzmagot.

Nagyapu. A demokrácia nem ügylet. (*Csend.*) Továbbmegyek...

Béla. Arra van sportuszoda, emerre a gyalogoshíd, de ha netán az öreg tölgyfára vagy kíváncsi, kerülnöd kell.

Nagyapu (*föl-alá jár a pad előtt*). Üzemi párttitkárként...

Béla. Személyzetis...

Nagyapu. Jól megtanultad a rendtartást.

Béla. Ki beszél?! Ha nem vétetek fel pártba nemhogy családi házat, tyúkólat nem lett volna módodban tervezni!

Nagyapu (*megáll*). Phh! Rendszerváltás óta...

Béla. Levezekelted. Építettél magadnak a kis fizetésedből egy böhom nagy házat, és mindeközben a szádtól vontad meg a falatot, hogy a gyerekeid is nyomhassák a gázpedált. Három nyugati kocsi áll a kovácsoltvas kerítéses, díszteglás udvarodon.

Nagyapu. Phh! Te fantáziáltad össze. Az úszómedencét persze kifejejtetted, szürkeállományodnak a színes díszteglával borított udvar a gazdag-ság netovábbja.

Béla. *(szívtájékon dörszöli a mellkasát).* Azért kísérgetsz hatodik napja, hogy ezt közöld velem?

Nagyapu. Helyesbíték, hetedik napja.

Baloldalról babakocsit toló anyuka jön.

Béla. Ne álld el az utat!

Nagyapu. *(ingerülten).* A nadrágom ne toljam le?!

Béla. Hogy nem mentem el a Nyanyával bevásárolni! Csirke farhátat venni, két kiló krumplit, leveskockát...

Az asszonyka a babakocsival a padhoz ér, megáll, vett néhány sajnálkozó pillantást, az orrát, szemét törölgető Bélára.

Nagyapu. *(a babakocsi fölé hajol).* Pucuru-mucuru! Plitty-platty!

Béla. Rózsaszínű a babakocsi!

Asszonyka. Hozzám szólt?

Béla. *(nemet int a fejével).*

A csecsemő felsír, anyja néhányszor megrázza a kocsit, majd a még síró gyerekével, jobbra el.

Béla. Az ábrándok rémisztőlég hatnak a csecsemőkre.

Nagyapu. Kit tett mumussá? Számoljunk csak, az elmúlt tíz év során hányszor jutottam eszedbe? Na, na!

Béla. *(legyint).* Pulyakoromban sok minden akartam lenni: katona, nyomozótiszt, építész... Legszívesebben papást-mamást játszottam az utcabéli pulyalányokkal a feszér eldugott sarkában. *(Mosolyog.)* Félóránként csináltunk egy gyereket.

Nagyapu. Nem válaszoltál!

Béla. Hurkára tekertük az aznapi újságot, és csitt-csatt, megpaskoltuk vele egymás pucér fenekét, és már kész is volt. Félóránként egy.

Nagyapu. (*kifakadva*). A kérdésre felelj!

Béla. (*a májához kap, légszomj gyöttri*). Basszus! (*Nagy nehezen sikerül mélyet lélegeznie.*)

Nagyapu. (*gúnyosan*). Zsugorodik a májacska?

Béla. A hátralévő időm. Pedig sikeresen elloptam Margótól és a gyerekeimtől magamat; tíz éve rendre ott vagyok volt osztálytársaim, munkatársaim temetésén, hogy ne malmozzak a jövőn.

Nagyapu. (*leül a pad másik végére*). Ha Mohamed nem megy a hegyhez...

Béla. Az éjszaka, álmomban, sűrű hó esett.

Nagyapu. Havat manapság csak a tévében látunk. Vagy már ott se.

Béla. A templomajtó mellett ültem, kezemben lapos fémtányérral.

Nagyapu. Magyarán, koldultál.

Béla. A hívek a templomban voltak, és talán a záróéneket énekelték, mikor váratlanul megkoppant a fémtányér. Egyszer, kétszer, majd mind szaporábban.

Nagyapu. (*gúnyosan*). Dőlt a lé.

Béla. A jég. A földinél száz fokkal hidegebb, lapos, ovális formájú jégkristályok hulltak a tányéromba.

Nagyapu (*gúnyosan*). Alighanem a bérecskéd.

Béla. Kivettem egyet, és... és szempillantásnyi idő alatt mély sebet égetett a markomba. (*Csend.*)

Nagyapu. Befejezted?

Béla. Ja, Margó annyit fűzött az álmomhoz, hogy a jég szertefoszlott reményeket jegyez. Van Álmoskönyve, meg féltucatnyi hókuszpókuszos.

Nagyapu (*köhint párat*). Ólmot önt, tükkel szurkálja tele a viaszbábut?

Béla (*legyint*). Á, morgó Margó csak velem szemben boszorkány! A vejem néha hoz néhány flakon házi bort, azt dugdossa, issza meg előlem.

Nagyapu (*fényképeket vesz elő zakója zsebéből*). Az unokáim.

Béla. Muti! (*Ujjai a semmibe csippentenek; képzeletbeli fényképeket lapozgat, forgat a kezében.*)

A lány a fiú derekát, a fiú a lány vállát karolva, jobbról jön.

Lány (*kifakad*). Hát nem elfoglalta újra a padunkat!

Fiú. Keresünk másikat.

Lány. Nem igazság! Ez a pad a mi padunk.

Fiú. Ülünk le mellé, hátha elszégyelli magát és tovább áll.

Lány. Egy koszos, бүдös hajléktalan mellé?! Azt már nem!

Fiú. Miért lenne hajléktalan?

Lány. Mert... mert magában beszél, és... és a kezével folyton hadonászik.

Fiú. Szerintem, kártyázik, bajok vannak az emeleten.

Lány. Hol?

Fiú (*szabad kezével a homlokára bök*).

Lány (*kuncogva*). És hol az alsó szint?

Fiú (*kezével a hasát, derekát tapogatja*). Máj, vese, hasnyálmirigy...
(*A lány megmarkolja a fiú nemi szervét.*) És a mucurkád. Az alagsorban... sorban található a végtagok.

Lány (*töprengőn*). Ahhoz négykézlábra kellene állnunk, tudod, a kezek miatt.

Fiú. Nem is olyan rossz ötlet.

A fiú és a lány összenevetnek, és kéz a kézben, vidáman balra el.

Béla. Belőlem soha nem lesz nagyapu. (*A padra dobja a képzeletbeli fényképeket.*) A lányomnak nem lehet gyereke, a fiam meg a vágyainak él. Sok pénzt akar keresni, de gyorsan.

Nagyapu. Ki nem?

Béla. Csak nem a mások lakásában. Alig engedik ki a dutyiból, már zsuppolják is vissza.

Nagyapu (*talpra szökken*). Te... te... te vagy a hibás! Emmának elege lett a hurkára tekert újságokból, Emmának férfi kellett, nem egy gyáva szar alak!

Béla (*vállat von*). Lett rá okom, hogy kitaláljalak, egy pár legyetek Emmával.

Nagyapu (*dühtől tajtékozva*). Hogy míg a csámpás Nyanyádat gyakorod, szabadon legeltethesd a piszkos fantáziád! Törődtél is te gyerekeiddel! A lányodnak egy tizenöt éves korában elvégzett zug-abortusz miatt nem lehet gyereke, a fiad tizenkét éves korábban már bandázott. Nem, nem Emma kezdte, a párttitkár elvtársnak szavába se került egy kis etyepetye, az üzemben dolgozó, és az arra kapható asszonyokkal, lányokkal lezargatott alsó szintű foglalkozás.

Béla. Hazugság! Hess, hess innen! Nem érted?! Hess innen!

Nagyapu (*gúnykacajjal*). Még egy hét, és valóságosabb leszek a valóságnál.

Béla. Az... a lehetetlen.

Nagyapu. Az okos mütyürkék korában? A nem is oly távoli jövőben a virtuális valóság már befolyásolni fogja az életet. Térídeje valósággá válik.

Béla. Nem értem.

Nagyapu (*visszaül a padra*). Pedig te olvastad az újságcikket, nem én.

Béla (*töprengőn*). Lehetséges. Érteni azonban nem sokat értettem meg belőle.

Nagyapu. Ahogyan az életből se.

Béla (*hirtelen feláll, szédelegve megpróbál eljutni a legközelebbi kandeláberig, de félúton térdre rogyik, majd kiszáradva oldalára dől*). Se... se...

Jobbról, karonfogva, idős házaspár jön.

Asszony. Nézzenek oda, még egy! Régen legalább összeszedte, kijózanítóba szállította őket a milícia.

Öreg. Ukrajnának a faluhelyen meglévő kórházak működtetésére sem telik, nemhogy detoxikáló állomások fenntartására.

Asszony. Megint tudományos vagy!

Öreg. Kijózanítani százegy dologból lehetne az emberiséget. Vegyük a környezetszennyezést, a globális felmelegedés elsődleges okát... Csitt! Nagyapu, nagyapu... Ezt a szót hallom ki a motyogásából.

Asszony. Gyönyörködhetnek benne az unokák! Részeg disznó!

Öreg (*megáll, fejcsóválva*).

Asszony. Nézzed, nézzed csak: mivé lennél nélkülem!

Öreg. Hol tartottunk?

Asszony. Hitelválság.

Öreg. A világnak egységesítenie kellene a pénzrendszerét (*kisétálnak balra*), hogy javítani tudjon az emberek életminőségén...

Fülsiketítő fényrobbanás. Nagyapu semmivé válik. Egyedül a földön fekvő Béla teste feketélik a sűrű hóesésben.

2014. Csongor